

İlgili Kanun / Madde
6356 S. STK/41

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ
Esas No. 2022/6755
Karar No. 2022/8177
Tarihi: 23.06.2022

- İŞLETME DÜZEYİNDE TİS YETKİSİ
- İŞKOLU İTİRAZININ BEKLETİCİ MESELE YAPILAMAYACAĞI
- HUKUKİ GÜVENİRLİK İLKESİNİN GÖZETİLMESİNİN GEREKTİĞİ

ÖZETİ: 6356 sayılı Kanun'un 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında işkolu tespit talebi ve buna ilişkin açılan davaların, yetki işlemlerinde ve yetki tespit davalarında bekletici neden sayılamayacağı açık bir şekilde düzenlenmiştir. Aynı hükmün madde gerekçesinde de bu düzenleme ile işkolu itirazlarının toplu sözleşme yapma sürecini gereksiz şekilde uzatmasının önlenilmesinin istendiği belirtilmiştir. Bu itibarla işkolu tespit talebi ve işkolu itirazları mevcut yetki uyumsuzluğunda dikkate alınamayacaktır.

İnceleme konusu davada, işverenin, farklı işkolunda yer alan başkaca işyerlerinin de yetki tespitinde nazara alınması gerektiği iddiası, esas itibarıyla itiraz konusu işyerleri bakımından işkolu itirazı niteliğindedir. Yukarıda belirtilen açık düzenleme gereği, bu itiraz mevcut yetki uyumsuzluğunda ileri sürülemez ve bu konuda bir işkolu tespit kararı verilse dahi ancak bir sonraki dönem için geçerli olabilir.

Diğer taraftan, hukuk devleti kavramı çerçevesinde hukuki belirlilik ve hukuki öngörülebilirlik ilkeleri nazara alındığında, uyumsuzluğun yetki tespiti için başvuru tarihindeki hukuki duruma göre değerlendirilmesi gerektiği de tartışmasız olup bu anlamda olmak üzere başvuru tarihi itibarıyla farklı işkollarında yer alan birim yahut işyerlerinin tek bir işyeri yahut işletme niteliğinde kabul edilmesi

mümkün değildir. Nitekim işçi sendikasının Bakanlık kayıtlarına güvenerek örgütlenme faaliyetini yürüttüğü ve çoğunluk tespitine dair talepte bulunduğu gözetildiğinde, yetki tespit başvuru tarihinden sonra ileri sürülen işkolu itirazının dikkate alınması yukarıda belirtilen ilkelere aykırılık teşkil edecektir. Bu itibarla davacı işverenin farklı işkolunda yer alan 13 işyerinin de yetki tespitinin kapsamına dâhil edilmesi gerektiğine dair itirazı dikkate alınamayacaktır.

DAVA: Taraflar arasında İlk Derece Mahkemesinde görülen ve istinaf incelemesinden geçen olumlu yetki tespitinin iptali davasında verilen karar hakkında yapılan temyiz incelemesi sonucunda, Dairece Bölge Adliye Mahkemesi kararının bozulmasına karar verilmiştir.

İlk Derece Mahkemesince bozmaya uyularak yeniden yapılan yargılama sonucunda; davanın reddine karar verilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildi.

Davacı vekilince temyiz incelemesinin duruşmalı olarak yapılması istenilmiş ise de davanın niteliği gereğince kanunda ivedi şekilde sonuçlandırılması öngörüldüğünden duruşma isteminin reddine, incelemenin dosya üzerinden yapılmasına karar verilmiş olmakla; dava dosyası için Tetkik Hâkimi tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; davalı Petrol İş Sendikasının yaptığı 10.10.2014 günlü yetki tespit başvurusu üzerine diğer davalı Bakanlıkça yapılan incelemede müvekkili Şirkette çalışan toplam 1.105 işçiden 457'sinin adı geçen Sendikaya üye olduğu yönündeki olumlu tespit yazısının müvekkiline 03.12.2014 tarihinde tebliğ edildiğini, davalı Bakanlığın bu tespitte müvekkili Şirkete ait 11 adet işyerini kapsama alarak tespitini buna göre yapmış ise de yapılan bu tespitin hatalı olup iptali gerektiğini, zira incelemede esas alınan 4 işyerinin hâlihazırda faaliyet göstermediği gibi bu işyerleri arasındaki Topkapı adresinde kurulu işyerine ait gayrimenkulün 09.12.2013 tarihinde satılarak işyeri kapatılmış olmasına rağmen Bakanlıkça kapalı olan bu işyerinin de kapsama alınmış olduğunu; ancak hâlâ faal olan merkez işyerinin kapsama alınmayarak eksik tespit yapıldığını, oysa işletmenin bir kısım işyerlerinin bölünerek ayrı ayrı işkollarına sokulamayacağını, merkez işyeri ile diğer işyerlerin yetki kapsamında olması gerektiğinden Bakanlığın kendi içerisinde tutarlı olabilmesi için hâlen faal olan holding işyerini de kapsamda göstermesi gerektiğini, davalı Bakanlığın bu eksik inceleme sonucu müvekkili Şirketin merkez işyerinde görev yapan iş geliştirme departmanına ait bir kısım çalışanlarla aynı departmana bağlı ancak üretim tesislerinde çalışan ve aynı işi yapan kişilerin farklı

tespitlere konu olabileceğinden çelişkili bu sonucun hukuken korunamayacağını, davalı Sendikanın 4 sıra No.lu "Petrol, kimya, lastik ve ilaç" işkolunda kurulu bir sendika olup müvekkili Şirketin ana faaliyet konusunun da beşeri ilaç ve hammadde üretimi ve pazarlaması olduğunu, ayrıca kozmetik ürünleri ve tıbbi ampul üretimini de gerçekleştirdiğinden müvekkili Şirketin faaliyetinin hem üretim hem de pazarlama faaliyetlerinin bütünü olduğunu ve bu faaliyetini Türkiye çapında kurulu ve dava dilekçesinde adresleri ve bilgileri sunulan bir genel merkez ile toplam 20 adet işyeri ile yürüttüğünü, bu işyerlerinden genel merkez işyerinde ilaç vs. kimyevi ürünlerin üretimine ilişkin tüm yönetim, mali işler ve finans, insan kaynakları, ticaret, hukuk, pazarlama ve bu faaliyetlere destek faaliyetlerinin yerine getirildiğini, bunun dışında kalan işyerlerinde de yine faaliyetin bütünlüğü içerisinde ilaç üretimi, ampul üretimi, aşı üretimi, kolonya üretimi, ilaç ruhsatlandırma, tanıtım ve tüm faaliyetlere ilişkin araştırma geliştirme, depo vs. faaliyetlerin yerine getirildiğini ve işyerlerinin hep birlikte bir işletme bütünü oluşturduğunu, bu işyerlerinin bölünerek sadece bir kısmının toplu iş sözleşmesi kapsamına alınmasının hukuken olanaksız olup bu tespit şeklinin Bakanlık uygulamasına ve Yargıtay kararlarına da aykırı olduğunu, müvekkili Şirketin Türkiye çapındaki işyerlerinde çalışan sayısının toplam 1.693 olup hâlen faal olan ve tespit yazısına konu 4'ü kapalı olan 11 işyeri değil 20 ayrı işyeri bulunduğunu, buna göre tüm işyerleri ile birlikte bir işletme bütünlüğünü oluşturan Şirkette davalı Sendikanın yetkili olabilmesi için tüm işyerlerinde çalışan 1.693 personelden %40'ının yani 677'sinin üyeliğine sahip olması gerektiğini, ortada birbirinden bağımsız işyerleri bulunmayıp farklı amaçlara da hizmet etmediklerinden bu işyerleri arasında hem yönetim ve hem de amaçta birlik bulunduğunu, aynı işverene ait muhtelif işyerlerinin aynı teknik amacı gerçekleştirmek üzere örgütlenmiş olduğundan bu işyerlerinin bölünerek farklı toplu iş sözleşmesi birimleri oluşturulmasının mümkün olamayacağını, Yargıtayın uygulamasının bu yönde olduğunu, öncelikle müvekkili Şirkete ait işyerlerinin girdiği işkolunun belirlenmesi için uyumsuzluğun bekletici mesele yapılarak sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini, Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) mevzuatı bakımından işyerinin girdiği sınıflandırmanın yani nace kodlarının farklı olmasının da bu durumu değiştirmeyeceğini, zira işyerinin girdiği işkolunun 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nda (6356 sayılı Kanun) belirlenen 20 işkoluna göre yapıldığını, ayrıca Bakanlık tespit yazısında müvekkili Şirkette çalışan 1.105 personelden 457'sinin sendika üyesi olduğu yönünde tespit yapılmış ise de işçi ve üye sayısının doğru olup olmadığının müvekkilinin denetimine sunulmadığından kimlerin üye olduğu, üyeliklerin geçerli olup olmadığı yönünden inceleme yapılması gerektiğini iddia ederek davalı Bakanlığın diğer davalı Petrol-İş Sendikası lehine yaptığı 14.10.2014 tarihli olumlu yetki tespit yazısının iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

1. Davalı vekili Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı cevap dilekçesinde; davanın kanuni süresinde açılıp açılmadığının araştırılması gerektiğini, müvekkili

Bakanlıkça Petrol-İş Sendikasının Deva Holding A.Ş. ve bağlı işyerlerinde (işletme) toplu iş sözleşmesi yapmak üzere 10.10.2014 tarihinde yetki tespit başvurusu üzerine yapılan inceleme sonucu Deva Holding A.Ş. ve bağlı işyerlerinde (işletmede) 1.105 işçinin çalıştığı, 457'sinin sendika üyesi olduğu, 11 işyerinin bulunduğu ve 4 işyerinin kapalı olmayıp SGK kayıtlarında açık olduğunu, 11 işyeri dışındaki diğer işyerlerinin ise farklı işkollarında kurulu olduğu görüldüğünden yetki tespitine dâhil edilmediklerini, bu işyerleri bakımından da davacı Şirket tarafından 6356 sayılı Kanun'un 5 inci ve İşkolları Yönetmeliği'nin 4 üncü maddesi uyarınca işkolu tespitine ilişkin bir başvurunun bulunmadığını, 6356 sayılı Kanun'un 42 nci maddesi uyarınca Bakanlığa yapılan yetki tespit başvurularının aynı Kanun'un 41 inci maddesinin yedinci fıkrası gereğince Bakanlığa gönderilen üyelik ve çekilme bildirimleri ile işveren tarafından SGK'ya yapılan işçi bildirimleri değerlendirilmek suretiyle sonuçlandırıldığından davacı tarafın dava dilekçesindeki itirazlarına iştirak edilemeyeceğini ve Bakanlıkça yapılan tespitün yerinde olduğunu belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle davanın reddini talep etmiştir.

2. Davalı Petrol İş Sendikası vekili cevap dilekçesinde; müvekkili Sendikanın 10.10.2014 tarihinde yaptığı başvuru üzerine diğer davalı Bakanlıkça yapılan inceleme sonucu müvekkili Sendikaya tebliğ edilen 14.10.2014 günlü yetki tespit yazısı ile davacı Şirketin 4 No.lu işkolunda yer alan ve 11 işyerinden oluşan işletmesinde çalışan 1.105 işçiden 457'sinin Petrol-İş Sendikası üyesi olduğunu ve kanunun aradığı çoğunluğu sağladığının tespit edildiğini, bu tespit yazısına karşı davacı tarafca ileri sürülen itirazların kanuna aykırı olduğunu, zira davalı Bakanlığın 6356 sayılı Kanun'un 41 inci maddesinin yedinci fıkrası gereğince SGK kayıtlarını esas alarak yaptığı incelemede davacı Şirketin 4 No.lu "Petrol, kimya, lastik ve ilaç" işkolunda faaliyet gösteren 11 işyeri bulunduğu ve 11 işyerinden oluşan işletmede çalışan 1.105 işçinin başvuru tarihi itibarıyla 457'sinin müvekkili Petrol-İş Sendikasının üyesi olduğu tespit edilmiş olup davacı tarafca dava dilekçesinde listelenen ve yetki tespit yazısında yer almayan tüm işyerlerinin 4 No.lu işkolunda faaliyet gösteren işyerleri olmayıp bu hususun dava dilekçesinde sunduğu 20 işyerine ait listede her bir işyerinin karşısında belirtilen yapılan işler sütununda da açıkça anlaşıldığını, söz konusu listede 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 ve 10 No.lu işyerlerinde yapılan "ilaç ruhsatlandırma sürecine ilişkin Ankara'daki resmi ilişkilerin yürütülmesi, ilaç tanıtım faaliyetini yürüten ekip için açılan bölge ofisi ve 11, 12 nolu genel merkez yönetim işyerinde yapılan işin ise;" ilaç üretimine ilişkin destek hizmetleri (genel yönetim, satın alma, hukuk, insan kaynakları, mali işler ve finansman, bilgi sistemleri, ruhsatlandırma, satış, ticaret, pazarlama ve ilaç tanıtım faaliyetleri) olarak tanımlanmış olup bu faaliyetlerin 4 sıra No.lu işkoluna girmediğini, Bakanlık tespit yazısında 11 adet işyeri belirlenmiş ise de dava dilekçesinde de kabul edildiği üzere Bakanlık listesindeki 1, 2, 5 ve 7 No.lu işyerleri hâlihazırda faaliyet göstermediğinden müvekkili Sendikanın 11 işyeri esas alındığında dahi yetki tespiti bakımından gerekli çoğunluğa haiz olduğunu, bu sayı 7 olduğunda da kanunun emrettiği 14, 15, 16, 17, 18 ve 19 No.lu 7 adet işyeri 4 No.lu

işkolunda faaliyet gösteren ve müvekkili Sendikanın başvuru dilekçesinde yer alan işyerleri olduğunu, 6356 sayılı Kanun'un 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde işletme toplu iş sözleşmesinin "bir gerçek veya tüzel kişiye ya da bir kamu kurum ya da kuruluşuna ait aynı işkolundaki birden çok işyerini kapsayan sözleşme" olarak tanımlandığını, davacı Şirketin de 04 No.lu işkolunda kurulu toplam 7 adet işyeri olan bir işletme olduğunu, diğer işyerlerinin SGK kayıtlarında 04 No.lu işkolunda görülmediğini, davacının aksini iddia etmesi hâlinde yetki başvurusundan önce bu işyerleri için işkolu tespiti istemesi gerektiğini, çoğunluk tespitinden sonra ya da yetki davası devam ederken yapılan işkolu itirazının yetki davası için etki edebileceğini, bu nedenle davacı şirketin 04 No.lu işkolunda bildirilmemiş işyerlerinin ve işçilerinin 04 No.lu işkolundaki yetki belgesinde gösterilmesinin hukuken mümkün olmayıp davacı iddialarının yersiz olduğunu, Bakanlığın çoğunluk tespitinin yerinde olduğunu belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle davanın reddini talep etmiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin 28.11.2017 tarihli ve 2016/292 Esas, 2017/576 Karar sayılı kararıyla davanın kabulü ile davalı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 18264 sayılı 14.10.2014 tarihli tespit kararının iptaline karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalılar vekilleri istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. Gerekçe ve Sonuç

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 29. Hukuk Dairesinin 16.07.2018 tarihli ve 2018/1499 Esas, 2018/1031 Karar sayılı kararı ile istinaf başvurularının esastan reddine karar verilmiştir.

V. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

A. Bozma Kararı

1. Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalılar vekilleri temyiz isteminde bulunmuştur.

2. Dairemizin 12.12.2018 tarihli ve 2018/9983 Esas, 2018/22986 Karar sayılı kararıyla; "... gelinen bu noktada uyumsuzluğun aydınlatılması için tespite konu işyerleri için bulunan toplam çalışan sayısı ile birlikişi raporuna ekli listesindeki bu işyerleri için belirlenen çalışan sayısı arasındaki çelişkinin de giderilmesi gerektiği gözden kaçırılmamalıdır. Bu durumda yapılacak iş, davacı Şirketin kayıtlarında farklı işkolunda görünen işyerlerinin (petrol - ilaç iş kolu haricindeki büro ile depoculuk işkolunda kurulu olan) aynı tespit kapsamında değerlendirilip değerlendirmeyeceği sorununun öncelikli olarak tartışılıp değerlendirilmesi ve sonucuna göre de burada (tespite kapsamında olduğu kabul edilecek işyerleri için) çalışan sayısının tereddüde mahal verilmeksizin tespiti ile neticesinin temyiz denetimine açık gerekçelendirilerek karar verilmesinden ibarettir.

..." gerekçesiyle bozma kararı verilmiştir.

işyeri düzeyinde olduğunu, yarıdan fazla çoğunluk şartının gerçekleşmesinin gerektiğini ve bu sebeple yetki tespitinin iptali gerektiğinin açık olmasına rağmen aksi yönde verilen kararın dosya kapsamına, usul ve kanuna aykırı olduğunu, dolayısıyla kabul anlamına gelmemek üzere bir an için tespitte dikkate alınması gerektiği hâlde alınmayan 13 işyerini yok ve sadece iş bu 7 işyerini var kabul ederek dosyaya bakıldığında biri cam iş koluna bağlı 7 işyerinin olduğunun görüleceğini, bilirkişinin de kabulü doğrultusunda cam iş kolunda bulunan işyeri dışarıda bırakılarak hesap yapıldığındaki sonuçlara göre toplam işçi sayısı 1.092 olduğunun, %40 ile dahi çoğunluk tespiti için gereken üye sayısının 436 olduğunun ancak 428 üye mevcut olup Sendikanın bu hâli ile dahi gerekli çoğunluğu sağlayamadığının açık olduğunu belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle kararın bozulmasını talep etmiştir.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, 6356 sayılı Kanun'un 41 inci ve devamı maddeleri kapsamında olumlu yetki tespitinin iptali istemine ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

1. 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın (Anayasa) “Toplu iş sözleşmesi ve toplu sözleşme hakkı” kenar başlıklı 53 üncü maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“İşçiler ve işverenler, karşılıklı olarak ekonomik ve sosyal durumlarını ve çalışma şartlarını düzenlemek amacıyla toplu iş sözleşmesi yapma hakkına sahiptirler.”

2. 6356 sayılı Kanun'un “Yetki” kenar başlıklı 41 inci maddesinin birinci fıkrası da şöyledir:

“Kurulu bulunduğu işkolunda çalışan işçilerin en az yüzde birinin üyesi bulunması şartıyla işçi sendikası, toplu iş sözleşmesinin kapsamına girecek işyerinde başvuru tarihinde çalışan işçilerin yarıdan fazlasının, işletmede ise yüzde kırkının kendi üyesi bulunması hâlinde bu işyeri veya işletme için toplu iş sözleşmesi yapmaya yetkilidir.”

3. 6356 sayılı Kanun'un “Yetki Tespiti İçin Başvuru” kenar başlıklı 42 nci maddesi ise şöyledir:

“(1) Toplu iş sözleşmesi yapmak isteyen işçi sendikası Bakanlığa başvurarak yetkili olduğunun tespitini ister. İşveren sendikası veya sendika üyesi olmayan işveren de Bakanlığa başvurarak yetkili işçi sendikasının tespitini isteyebilir.

(2) Bakanlık, kayıtlarına göre başvuru tarihi itibarıyla bir işçi sendikasının yetkili olduğunu tespit ettiğinde, başvuruyu, işyeri veya işletmedeki işçi ve üye sayısını, o işkolunda kurulu işçi sendikaları ile taraf olacak işveren sendikası veya sendika üyesi olmayan işverene altı iş günü içinde bildirir.

(3) İşçi sendikasının yetki şartlarına sahip olmadığını ya da işyerinde yetki şartlarına sahip bir işçi sendikasının bulunmadığının tespiti hâlinde, bu bilgiler sadece başvuruyu yapan tarafa bildirilir.

(4) Sigortalılığın başlangıcı ile sona ermesine ilişkin bildirimlerden yasal süresi içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılmayanlar, yetkili işçi sendikasının tespitinde dikkate alınmaz.

(5) Yetki tespiti ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.”

4. 6356 sayılı Kanun'un “Yetki İtirazı” kenar başlıklı 43 üncü maddesi de şöyledir:

“(1) Kendilerine 42 nci madde uyarınca gönderilen tespit yazısını alan işçi veya işveren sendikaları veya sendika üyesi olmayan işveren; taraflardan birinin veya her ikisinin yetki şartlarına sahip olmadığı veya kendisinin bu şartları taşıdığı yolundaki itirazını, nedenlerini de göstererek yazının kendilerine tebliğ edildiği tarihten itibaren altı iş günü içinde mahkemeye yapabilir.

(2) İtiraz dilekçesi görevli makama kayıt ettirildikten sonra mahkemeye verilir. Kurulu bulunduğu işkolunda çalışan işçilerin yüzde birinden daha az üyesi bulunan işçi sendikası, yetki itirazında bulunamaz.

(3) İtiraz dilekçesinde veya ekinde somut delillerin yer almaması hâlinde itiraz incelenmeksizin reddedilir. İşçi ve üye sayılarının tespitinde maddi hata ve süreye ilişkin itirazları mahkeme altı iş günü içinde duruşma yapmaksızın kesin olarak karara bağlar. (Değişik cümle: 12/10/2017-7036/34 md.) Bunların dışındaki itirazlar için mahkeme, duruşma yaparak karar verir ve bu karar hakkında istinaf yoluna başvurulması hâlinde bölge adliye mahkemesi bir ay içinde kararını verir. (Ek cümle: 12/10/2017-7036/34 md.) Bu karara karşı temyiz yoluna başvurulması hâlinde Yargıtay bir ay içinde kesin olarak karar verir.

(4) 42 nci maddenin üçüncü fıkrası uyarınca kendisine yetki şartlarına sahip olmadığı bildirilen işçi sendikası, altı iş günü içinde yetkili olup olmadığının tespiti için dava açabilir. Mahkeme açılan davayı o işkolunda çalışan işçilerin en az yüzde birini üye kaydeden işçi sendikaları ile işveren sendikası veya sendika üyesi olmayan işverene de bildirir. Mahkeme davayı iki ay içinde sonuçlandırır.

(5) İtiraz, karar kesinleşinceye kadar yetki işlemlerini durdurur.”

5. 6356 sayılı Kanun'un 5 inci maddesinin ikinci fıkrası ise şöyledir:

“Yeni bir toplu iş sözleşmesi için yetki süreci başlamış ise işkolu değişikliği tespiti bir sonraki dönem için geçerli olur. İşkolu tespit talebi ve buna ilişkin açılan davalar, yetki işlemlerinde ve yetki tespit davalarında bekletici neden sayılmaz.”

6. 6356 sayılı Kanun'un 5 inci maddesinin ikinci fıkrasına dair madde gerekçesi de şöyledir:

“...İşkolu tespit talebi ve buna ilişkin açılan davalar, yetki işlemlerinde ve yetki tespit davalarında bekletici neden sayılmayacaktır. Bu hüküm ile işkolu itirazlarının toplu sözleşme yapma sürecini gereksiz şekilde uzatması ve zaman zaman bu itirazların toplu sözleşme sürecini kilitlemek için kötüye kullanılması önlenmek istenmiştir...”

3. Değerlendirme

1. Tarafların iddia, savunma ve dayandıkları belgelere, uyuşmazlığın hukuki nitelendirilmesi ile uygulanması gereken hukuk kurallarına, dava şartlarına, yargılamaya hâkim olan ilkelere, ispat kurallarına ve temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere göre davacı vekilinin aşağıdaki bentlerin kapsamı dışındaki temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2. Somut uyuşmazlıkta, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından 10.10.2014 başvuru tarihi itibarıyla davacı işverene ait 11 işyerinde toplam 1.105 işçi çalıştığı ve davalı Sendikanın 457 üyesi bulunduğu gerekçesiyle toplu iş sözleşmesi yapabilmek için davalı Sendikanın gerekli çoğunluğu sağladığına dair 14.10.2014 tarihli ve 18264 sayılı olumlu yetki tespit kararı verilmiştir.

3. Davacı işverenin temel itirazı, aynı iş organizasyonu kapsamında yer aldığı ve tek bir işyeri niteliğinde olduğu iddiasıyla müvekkiline ait toplamda 20 birimin yetki tespitinde dikkate alınması gerektiğine ilişkindir. Öncelikle belirtmek gerekir ki yetki başvuru tarihinde çalışan işçi bulunmadığı ve işyeri niteliğini haiz olmadığı anlaşılan 0014353, 1304269, 0080559 ve 1097472 sicil numaralı birimlerin yetki tespitinin kapsamında gösterilmesi doğru değil ise de bu husus sonuca etkili görülmemiştir. Bu çerçevede, temyiz itirazları yetki tespitinde dikkate alınan diğer 7 birim dikkate alınarak değerlendirilmelidir. Dosya içeriğine göre davacı vekili tarafından dikkate alınması gerektiği belirtilen itiraz konusu 13 işyerinin “Petrol, kimya, lastik, plastik ve ilaç” işkolunda kayıtlı olmadığı görülmektedir.

4. 6356 sayılı Kanun’un 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında işkolu tespit talebi ve buna ilişkin açılan davaların, yetki işlemlerinde ve yetki tespit davalarında bekletici neden sayılamayacağı açık bir şekilde düzenlenmiştir. Aynı hükmün madde gerekçesinde de bu düzenleme ile işkolu itirazlarının toplu sözleşme yapma sürecini gereksiz şekilde uzatmasının önlenilmesinin istendiği belirtilmiştir. Bu itibarla işkolu tespit talebi ve işkolu itirazları mevcut yetki uyuşmazlığında dikkate alınamayacaktır.

5. İnceleme konusu davada, işverenin, farklı işkolunda yer alan başkaca işyerlerinin de yetki tespitinde nazara alınması gerektiği iddiası, esas itibarıyla itiraz konusu işyerleri bakımından işkolu itirazı niteliğindedir. Yukarıda belirtilen açık düzenleme gereği, bu itiraz mevcut yetki uyuşmazlığında ileri sürülemez ve bu konuda bir işkolu tespit kararı verilse dahi ancak bir sonraki dönem için geçerli olabilir.

6. Diğer taraftan, hukuk devleti kavramı çerçevesinde hukuki belirlilik ve hukuki öngörülebilirlik ilkeleri nazara alındığında, uyuşmazlığın yetki tespiti için başvuru tarihindeki hukuki duruma göre değerlendirilmesi gerektiği de tartışmasız olup bu anlamda olmak üzere başvuru tarihi itibarıyla farklı işkollarında yer alan birim yahut işyerlerinin tek bir işyeri yahut işletme niteliğinde kabul edilmesi mümkün değildir. Nitekim işçi sendikasının Bakanlık kayıtlarına güvenerek örgütlenme faaliyetini yürüttüğü ve çoğunluk tespitine dair talepte bulunduğu gözetildiğinde, yetki tespit başvuru tarihinden sonra ileri sürülen işkolu itirazının dikkate alınması yukarıda belirtilen ilkelere aykırılık teşkil edecektir. Bu itibarla davacı işverenin farklı işkolunda

yer alan 13 işyerinin de yetki tespitinin kapsamına dâhil edilmesi gerektiğine dair itirazı dikkate alınamayacaktır.

7. Bununla birlikte davacı vekili söz konusu itirazlarının kabul edilmemesi durumunda 6 işyeri dikkate alınarak sonuca gidilmesi gerektiğini ileri sürmektedir. Dosya içeriğine göre Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 22.01.2015 tarihli yazısı ile yetki tespitinin kapsamında yer alan (0049345) sicil numaralı birimin “Çimento, toprak ve cam” işkolunda kayıtlı olduğu bildirilmiştir. Bu itibarla (0049345) sicil numaralı birimin de yetki tespitinin kapsamına dâhil edilmesi olanaklı değildir. Bu durumda ise yetki başvuru tarihindeki toplam çalışan sayısı 1.071, sendika üye sayısı 427 olduğundan, %40 oranındaki çoğunluk sayısı olan 429’a ulaşamadığı açıktır.

8. Açıklanan bu maddi ve hukuki olgulara göre davanın kabulü ile yetki tespitinin iptaline karar verilmesi gerekirken eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesisi hatalıdır. Belirtilen sebeplerle, 6356 sayılı Kanun'un 43 üncü maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca hükmün bozulmak suretiyle ortadan kaldırılması ve aşağıdaki gibi karar verilmesi gerekmektedir.

VII. HÜKÜM

Açıklanan sebeplerle;

1. Yukarıda tarih ve sayısı belirtilen İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULARAK ORTADAN KALDIRILMASINA,

2. Davanın KABULÜ ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 14.10.2014 tarih ve 18264 sayılı yetki tespiti kararının İPTALİNE,

3. Karar tarihi itibarıyla alınması gerekli 80,70 TL harçtan, peşin alınan 25,20 TL harcın mahsubuyla bakiye 55,50 TL harcın davalı Bakanlık harçtan muaf olduğundan davalı Petrol-İş Sendikasıdan alınarak Hazineye gelir kaydına,

4. Davacının yatırmış olduğu 50,40 TL peşin harcın davalı Bakanlık harçtan muaf olduğundan davalı Petrol-İş Sendikasıdan alınarak davacıya verilmesine,

5. Davacı vekille temsil edildiğinden, karar tarihinde yürürlükte olan tarifeye göre 5.100,00 TL vekâlet ücretinin davalılardan müştereken ve müteselsilen alınıp davacıya verilmesine,

6. Davacı tarafından yapılan 1.188,60 TL yargılama giderinin davalılardan müştereken ve müteselsilen alınıp davacıya verilmesine, davalıların yaptıkları yargılama giderlerinin üzerlerine bırakılmasına,

7. Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde davalı Petrol-İş Sendikasına iadesine,

Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine,

23.06.2022 tarihinde oy birliğiyle kesin olarak karar verildi.